

ชื่องานวิจัย การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21:3R
 (การอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ)
 ชื่อผู้วิจัย นางชัชลี ลีโสภาส และคณะ
 ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงานและการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่มีความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 2) ศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูในสถานศึกษาที่มีความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 3) เพื่อศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาที่มีความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 138 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ปีการศึกษา 2560 ได้มาด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 28 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 28 คน ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559 จำนวน 57 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 84 คน โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยคณะผู้วิจัยเก็บข้อมูลการวิจัย ณ สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานและการบริหารจัดการในสถานศึกษาที่มีความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่กำหนดได้คือครู ซึ่งมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง 2 ส่วน ได้แก่ คุณภาพตัวครู และคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผลของครู จึงจะสามารถพัฒนาคุณภาพเพื่อให้บรรลุมาตรฐานการจัดการเรียนการสอน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

จากการศึกษากระบวนการบริหารในสถานศึกษาที่มีความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียนพบว่า โรงเรียนทุกโรงที่มีความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 ให้ความสำคัญในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ในด้านการพัฒนา

หลักสูตรและการปรับปรุงหลักสูตร โดยมี ผู้บริหาร ครู และ กรรมการสถานศึกษา โดยมี ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 เป็นที่ปรึกษา ให้ความสำคัญต่อการเตรียมการสอนของครูผู้สอน โดยกำหนดให้ส่งแผนการสอนก่อนทำการสอน และผ่านการตรวจโดย ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูวิชาการโรงเรียน

2. การศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาที่มีความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

จากการศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนในสถานศึกษาที่มีความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการอ่าน การเขียน และการคำนวณ จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียนมีปัจจัยที่สนับสนุนการพัฒนา ได้แก่ กระบวนการบริหาร การจัดการจัดการเรียนการสอน และผู้เรียน เป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้น มุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาเทคนิค วิธีสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ในด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณ

3. การศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาที่มีความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4

จากการศึกษากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาที่มีความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการอ่าน การเขียน และการคำนวณ จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในด้านคุณภาพผู้เรียนได้แก่ ตัวครู และนักเรียน โดยครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และให้ผู้เรียนเป็นผู้มีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความพยายามที่จะแสวงหาความรู้และสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ สอดคล้องกับคุณลักษณะของ ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : 3R (ความสามารถในการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ)

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มารวย เมฆานวกุล คณาจารย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ นายบดินท์ ธรรมสังวาลย์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 นางจันทรา ด้านคงรักษ์ ศึกษาานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำส่งเสริมในการทำวิจัย ในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายวิรัตน์ ไกรแก้ว ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 นายเสนอ ทองจีน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1 นายบดินท์ ธรรมสังวาลย์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 นายสนธิ์ นิลบุตร รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 นายสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ นายมงคล พงศ์สุพัฒน์ ศึกษาานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ที่ให้แนวคิด คำแนะนำและให้กำลังใจ แก่คณะผู้วิจัยเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ คณะผู้วิจัย คณะศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอน และ นักเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

นางชัชลี ลีมีโอภาส
ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	6
คำนิยามศัพท์.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	9
ทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการ.....	29
การจัดการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21.....	33
แนวคิดทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.....	35
แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21.....	37
กลยุทธ์การเรียนการสอนที่เสริมสร้างการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.....	49
การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21.....	51
การสอบวัดความสามารถขั้นพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (National Test : NT).....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
ขั้นตอนการวิจัย.....	66
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	67
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	77
ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้ให้ข้อมูล.....	77
สภาพการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา.....	79
กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษา.....	88
กระบวนการจัดการเรียนการสอน.....	91
ด้านกระบวนการเรียนรู้.....	95
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	99
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	99
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	99
ตัวแปรที่ศึกษา.....	100
ระยะเวลาในการวิจัย.....	100
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	100
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	101
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	105
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	105
สรุปผลการวิจัย.....	106
อภิปรายผล.....	112
ข้อเสนอแนะ.....	116
บรรณานุกรม.....	117
ภาคผนวก.....	120

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 เปรียบเทียบผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2559.....	3
2 การประเมินผลการเรียนรู้ด้วยวิธีหลากหลาย.....	54
3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์การเลือกจำแนกตามโรงเรียน.....	68
4 ข้อมูลพื้นฐานของครูผู้ตอบแบบสอบถาม.....	77
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครู.....	79
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 (ทักษะด้านการอ่าน การเขียน และ การคิดคำนวณ).....	84
7 ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะ ด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณตามความคิดเห็นของครู.....	86
8 ข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะ ด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณตามความคิดเห็นของครู.....	87

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
กรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในทศวรรษที่ 21	36
สถานการณ์ในระดับต่าง ๆ ของการประยุกต์ความรู้.....	43
คุณลักษณะของครูในยุคศตวรรษที่ 21 E-Teacher.....	44